

FORUM

RECHTER IS GEEN TOEGANGSKAARTJE TOT STUDIO'S VAN HILVERSUM

**JERFI UZMAN, GEERTEN BOOGAARD EN WIM VOERMANS -
25.04.2016**

In de nasleep van het Oekraïne-referendum zitten oprispingen en nabranders. Nu de rommelende vulkaan over de uitkomst van 6 april zich in de Tweede Kamer althans, tot aan het zomerreces rustig houdt, zoeken verschillende teleurgestelde groepen dan maar de rechter op. De vraag is: heeft die Nederlandse rechter wel een rol bij de afwikkeling van een raadgevend referendum?

Zo kwam deze week kwam in het nieuws dat het Forum voor Democratie opnieuw een kort geding aanspant tegen de Staat over het Associatieverdrag met Oekraïne dat onlangs bij referendum werd afgewezen. Eerder lanceerde die club een kansloos kort geding tegen de voorlopige inwerkingtreding van delen van het Verdrag. Dit keer gaat het erom de Staat te dwingen de goedkeuringswet, waarmee Nederland aan het verdrag gebonden wordt, weer in te trekken. Om dat te doen heeft het Forum een duur advocatenkantoor aan het werk gezet. Daarvoor is geld, veel geld, nodig. Het Forum probeert de benodigde 30.000 euro via crowdfunding binnen te halen. Verspild geld wat ons betreft. De zaak van Baudet en zijn Forum is namelijk wederom volstrekt kansloos. Er is geen duur advocatenkantoor voor nodig om die conclusie te trekken.

Het Forum wil graag dat de rechter de Staat beveelt om de wet onmiddellijk in te trekken. Waarom? Omdat 'we met zijn allen' bij referendum hebben gezegd dat we het niet met die wet eens zijn. Het probleem is natuurlijk dat het volgens de wet gaat om een raadplegend referendum. De uitslag ervan is juridisch niet bindend. Natuurlijk hebben de regering en de partijen in de Tweede Kamer wel een probleem: ze moeten iets met de uitslag. Maar dan gaat het niet om de juridische, maar om de politieke betekenis van het referendum. Daar moet de rechter buiten blijven.

Politiek

Nu zegt de Wet raadplegend referendum dat de regering bij een negatieve uitslag 'zo spoedig mogelijk' een intrekkingwet indient (als ze het advies dat uit het referendum volgt over willen nemen tenminste). Kan de rechter dáár dan niet wat mee? Nee, helemaal niks. De vraag wat regering en parlement moeten doen na zo'n

referendum is namelijk een politieke zaak: alleen regering en parlement gaan daarover. Dat geldt ook voor de vraag wat 'zo spoedig mogelijk' precies is. Als de regering, gesteund door de Tweede Kamer, denkt dat er beter eerst nog even kan worden onderhandeld, dan is dat een zaak tussen hen en de kiezer. De rechter heeft zich daar in ons bestel buiten te houden.

Wie de rechtspraak in dit soort zaken een beetje bijhoudt ziet dat de rechter zulke politieke kwesties niet graag beoordeelt. Het belangrijkste is echter dat de rechter helemaal niet kan leveren wat het Forum wil. Een bevel geven om een wet in te trekken kan juridisch namelijk helemaal niet. Dat is sinds 2003 volstrekt duidelijk. Elke tweedejaars rechtenstudent weet dat. Zelfs als de rechter deze zaak wil beoordelen en zelfs als hij het met Baudet en consorten eens is, dan nog zal hij de vordering moeten afwijzen.

Misbruik

Waarom dan toch deze zaak? Waarom wederom een kansloos kort geding? Simpel: het is een roep om aandacht, om publiciteit. Zentijd is duur, duurder zelfs dan een groot advocatenkantoor en zeker duurder dan de 620 euro griffierechten die men aan de rechtbank betaalt. De afgelopen jaren zagen we dit soort kansloze zaken wel vaker. Zo probeerde Wilders via de rechter af te dwingen dat de Tweede Kamer niet mocht stemmen over het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) en probeerden Baudet en consorten eerder via de rechter gedaan te krijgen dat het Oekraïneverdrag niet zou worden uitgevoerd totdat het referendum geweest was.

Allebei bij voorbaat kansloos, maar wel hele goedkope publiciteit en zendtijd. Dat is, staatsrechtelijk gezien, een zorgelijke ontwikkeling. De rechter is geen toegangkaartje tot de studio's van Hilversum. Hij is er om geschillen tussen burgers te beslissen en ons, als dat nodig is, tegen de overheid te beschermen. Dit soort zaken riekt dan ook naar misbruik van procesrecht ('Barratry'). Wordt de rechter op deze manier ingezet, dan wordt hij al snel een speelbal van de politiek. Baudet en zijn advocaten weten dat natuurlijk best. Als u hen ook graag op de TV ziet, dan is een kleine donatie een goede besteding. Gaat het u om de zaak zelf, dan kunt u uw geld beter op zak houden.

Dit opiniestuk verscheen tevens in de Volkskrant van 23 april 2016.